

Vườn Lan Lê Trọng Châu

Trong bài “[Đà Lạt, Thành Phố Hoa Lan](#)”, chúng tôi có đề cập đến vườn lan của Lê Trọng Châu với vài giò ngắn ngủi, nay xin viết thêm để giới thiệu những cây lan của anh.

Anh Châu chỉ là người chơi lan tài tử cho nên anh không chú trọng về vấn đề thương mại. Trong vườn lan của anh toàn là những giống lan lạ ít khi thấy trên thị trường. Tuy vậy, những giống lan của anh là những giống hiếm quý, nhiều cây chưa được định danh theo tên khoa học, cũng như chưa từng được nhắc tới.

Tôi thiết nghĩ đây là một bộ sưu tập rất quý giá, đáng để các khoa học gia và những người muốn tìm hiểu về hoa lan của xứ sở tới nghiên cứu.

Được anh Nguyễn Vũ Khôi, Giám đốc điều hành Tổ chức Wildlife at Risk viết tắt là W.A.R. giới thiệu, tôi đến thăm anh Châu vào khi nắng chiều đã gần tắt.

Anh và ông Nguyễn Tuấn Trình, chủ nhân biệt thự Như Anh, đã đợi tôi với một bình trà thực là quá ngon. Sống ở Hoa Kỳ, chúng tôi được thưởng thức khá nhiều thứ trà của Trung Quốc và của Việt Nam, nhưng chưa lần nào thấy trà ngon như ấm trà Bắc Thái của ông Trần Duy Quý, Phó Viện trưởng, Viện Khoa học Nông nghiệp, đương kim Hội Trưởng Hội Hoa Lan Hà Nội và ấm trà của anh Lê Trọng Châu.

Nhà ở sườn đồi cho nên vườn lan của anh chia thành nhiều bậc cao thấp khác nhau. Ngày hôm đó lan nở không nhiều, cho nên tôi chỉ chụp được mười tám ảnh vì có nhiều cây đã qua mùa hoa hoặc chưa đến mùa hoa nở.

Sau này anh Châu có gửi cho tôi khá nhiều hình ảnh những cây lan quý của anh. Như chúng ta đã biết chụp hình hoa lan rất khó, nhất là loài hoa nhỏ này cần phải có máy hình tốt và đòi hỏi một kỹ thuật nhiếp ảnh vững chắc, nhưng anh Châu đã có những bức ảnh khá đẹp.

Thành thực mà nói, rất nhiều cây lan tôi chưa từng nhìn thấy bao giờ dù là ở trong sách vở cho nên không biết đó là loài nào hay giống nào. Vả lại lan quá nhiều loài, ai có thể tự hào rằng mình biết hết? Xin kể một vài giống đã nhân diện được như sau.

Cleisocentron klosii

Den. heminolaglossum

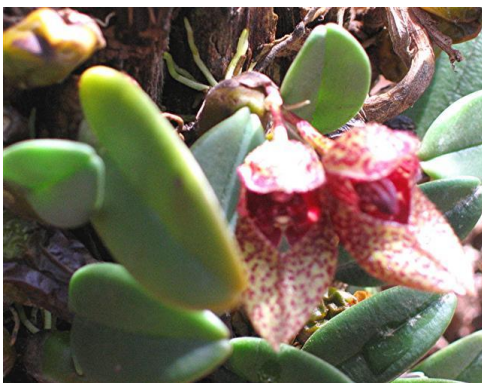
Panisea albiflora

Chiloschista parishii

Bulbophyllum mastersianum

Bulbophyllum frostii

Pholidota articulata

Cleisostoma birmanicum

Bulbophyllum apodum

Đại đa số các cây lan của anh thuộc các loài *Bulbophyllum*, *Ceratoslys*, *Chiloschita*, *Oberonia*, *Shoenorchi*, v.v... Có nhiều cây với kích thước nhỏ bé cho nên anh gọi chúng là loài lan tí hon hay lan ruồi. Một vài giống hoa chỉ có vài ba ly mét cho nên phải dùng kính hiển vi mới coi rõ được các đường nét đặc thù của cây, của lá và của hoa.

Schenorchis fragans

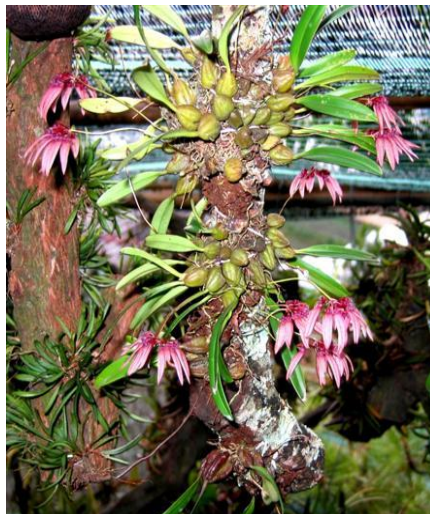

Những cây lan phần lớn được anh trồng trên các cành cây hay trên phiến gỗ lũa hay cắt nguyên cành thực là ngoạn mục. Xem lan của anh, chúng tôi có cảm tưởng được thưởng thức những cây lan hình dáng tuyệt hảo của hóa công phối hợp với bàn tay khéo léo và óc thẩm mỹ của con người.

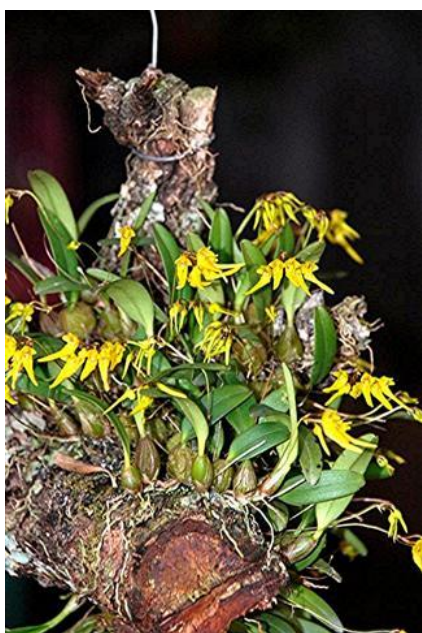
Stereochilus calceolus

Vanda alpina

Bulbophyllum eberhardtii

Bulbophyllum s.p.

Bulbophyllum retusiusculum?

Lan của Lê Trọng Châu còn khá nhiều, không thể nào kể hết trong phạm vi nhỏ hẹp của bài này. Trong số này có khá nhiều cây lan lạ, có lẽ nằm trong số các cây lan mà trước đây các khoa học gia đã tìm thấy, nhưng không ghi rõ chi tiết cho nên khó lòng tìm ra được hình ảnh để nhận diện.

Chúng tôi sẽ tường trình lại vào một dịp khác.

Placentia Hạ tuần tháng 7-09